Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
C sērija

C/2025/4511

7.8.2025.

PROCESUĀLO GARANTIJU KONTROLIERES DARBĪBAS PĀRSKATS – 2024

(C/2025/4511)

Priekšvārds

Šis ir trešais gada ziņojums par manu darbību procesuālo garantiju kontrolieres amatā. Mans uzdevums, kā noteikts *OLAF* regulā, ir izskatīt sūdzības par to, kā *OLAF* ievēro procesuālās garantijas, kā arī par *OLAF* izmeklēšanām piemērojamo noteikumu iespējamiem pārkāpumiem, uz ko norādījušas personas, uz kurām attiecas šāda izmeklēšana un kuras mēs saucam par "attiecīgajām personām". Tas ietver iespējamus procesuālo prasību un pamattiesību pārkāpumus.

Pirms kontroliera amata izveides personām, kuras *OLAF* izmeklēja, bija ļoti maz iespēju iesniegt sūdzību neatkarīgai struktūrai vai iestādei par to, kā *OLAF* veic izmeklēšanu. Vienīgās iespējas bija iesniegt sūdzību Eiropas Ombudam par administratīvām kļūmēm vai mēģināt ierosināt Komisijas ārpuslīgumisko atbildību, ievērojot ļoti stingrus nosacījumus.

Lai novērstu šo trūkumu, ar *OLAF* regulas 2020. gada grozījumiem tika izveidots pienācīgs sūdzību izskatīšanas mehānisms, kas ikvienai attiecīgajai personai dod iespēju iesniegt sūdzību kontrolierim.

Ar šo jaunizveidoto neatkarīgo administratīvo tiesiskās aizsardzības līdzekli kontrolieris pakāpeniski, bet pastāvīgi pielāgo efektīvas tiesiskās aizsardzības principus un saskaņo tos ar efektīvas administratīvās aizsardzības principiem. Kontrolieris vienmēr ņem vērā pamattiesības, kas izriet no ES Pamattiesību hartas, kā arī īpašās procesuālās garantijas, kuras reglamentē *OLAF* darbības, un vispārējos tiesību principus un ES tiesu judikatūru, kas piemērojama *OLAF* veiktajai izmeklēšanai.

Kontrolierim ir svarīgi, lai sūdzību izskatīšanas mehānisms ne vien kļūtu par efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli attiecīgajām personām, bet arī palielinātu *OLAF* darbību vispārējo pārredzamību. Ja efektīva un lietderīga krāpšanas apkarošanas struktūra, kas spēj aizsargāt ES finanšu intereses, ir obligāti nepieciešama gan ES, gan nodokļu maksātājiem, ir vienlīdz svarīgi, lai *OLAF* izmeklēšana iespējamas krāpšanas gadījumos tiktu veikta, pilnībā ievērojot pamattiesības un procesuālās garantijas.

Tomēr, lai labāk izprastu kontroliera lomu un šā jaunā amata ierobežojumus, ir svarīgi paturēt prātā, ka kontrolieris nerīkojas kā tiesnesis, kas novērtē *OLAF* lēmumu un darbību likumību. Drīzāk kontroliera uzdevums ir rast un ierosināt risinājumus sūdzības iesniedzēju izvirzītajiem jautājumiem. Ierosinot risinājumus un galu galā sniedzot ieteikumus *OLAF* ģenerāldirektoram, kontrolieris apņemas risināt aktuālos jautājumus un tālredzīgā veidā uzlabot *OLAF* administratīvo un izmeklēšanas praksi.

Ceru, ka šis ziņojums palīdzēs uzlabot informētību par jautājumiem, kas ir attiecīgo personu sūdzību pamatā. Tāpat arī ceru, ka tas palielinās *OLAF* pārskatatbildību un cilvēku uzticēšanos sistēmai, ko ES ir ieviesusi krāpšanas apkarošanai.

Priecājos ziņot, ka 2024. gadā esam sasnieguši visus savus mērķus, neraugoties uz saņemto sūdzību skaita pieaugumu. Šajā saistībā esmu pateicīga par juridisko atbalstu, ko man sniedza sekretariāts.

Šajā ziņojumā uzzināsiet vairāk par mūsu darbu un rezultātiem, kas sasniegti, izmantojot sūdzību izskatīšanas mehānismu.

Esmu pārliecināta, ka sūdzību izskatīšanas mehānisms jau ir kļuvis par būtisku garantiju attiecīgajām personām un kļūs arvien nozīmīgāks, nodrošinot, ka *OLAF* darbības atbilst attiecīgajām procesuālajām garantijām un noteikumiem par izmeklēšanu.

Prof. Dr. Jūlija LAFRANKA (Julia Laffranque)

Procesuālo garantiju kontroliere

Saturs

		Lappuse
Priekšvārds		1
1.	Kontroliera pamatuzdevums un pilnvaras	4
2.	Sūdzību izskatīšanas mehānisms	5
3.	Pārskats par 2024. gadā iesniegtajām sūdzībām	5
4.	Efektīvas sūdzību izskatīšanas procedūras trīs posmi	9
	4.1. Pieņemamība	9
	4.2. Abu pušu uzklausīšana	10
	4.3. Lēmumi par lietas izbeigšanu	11
5.	Kontrolieres galveno konstatējumu pārskats	11
	5.1. Tiesības uz aizstāvību	11
	5.1.1. ES ierēdņa tiesības tikt informētam par to, ka viņš ir attiecīgā persona	12
	5.1.2. Iespēja komentēt faktu izklāstu	12
	5.2. *OLAF* veikto izmeklēšanu pieņemams ilgums	13
	5.3. Izmeklēšanas dublēšanās (*ne bis in idem* princips)	14
	5.4. *OLAF* izmeklētāju rīcības objektivitāte	15
	5.5. Tiesības tikt informētam, kad izmeklēšana ir pabeigta, un sarakstē ar attiecīgajām personām izmantotie paziņošanas līdzekļi	17
6.	Apspriešanās par Izmeklēšanas procedūru pamatnostādņu *OLAF* personālam (*GIP*) projektu	18
7.	Attiecības ar ieinteresētajām personām	18
8.	Administratīvais un juridiskais atbalsts	19
9.	Sazināšanās ar kontrolieri un sūdzības iesniegšana	19

1. **Kontroliera pamatuzdevums un pilnvaras**

Procesuālo garantiju kontrolieris ir amats, kas izveidots Eiropas Parlamenta un Padomes ar Regulu (ES, Euratom) 2020/2023 ([1]), ar kuru groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 ([2]) (turpmāk "*OLAF* regula"). Kontroliera uzdevums ir aizsargāt attiecīgo personu ([3]) procesuālās garantijas un pamattiesības izmeklēšanās, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*). 2022. gada 3. maijā **Dr. Jūlija Lafranka** tika iecelta par pirmo kontrolieri uz neatjaunojamu piecu gadu termiņu. Viņai palīdz Uzraudzības komitejas sekretariāts ("sekretariāts").

Saskaņā ar *OLAF* regulas 9.a panta 8. punktu kontrolieris

uzrauga Biroja atbilstību 9. pantā minētajām procesuālajām garantijām, kā arī noteikumiem, kas piemērojami Biroja veiktai izmeklēšanai. Kontrolieris ir atbildīgs par 9.b pantā minēto sūdzību izskatīšanu.

Kontroliere savus uzdevumus veic **pilnīgi neatkarīgi** un savu pienākumu izpildē ne no viena nepieņem nekādus norādījumus ([4]). Ņemot vērā to, ka attiecīgās personas principā nevar vērsties tiesā pret *OLAF* darbību vai bezdarbību izmeklēšanas laikā, iespēja iesniegt sūdzību kontrolierei ir ļoti svarīga. Sūdzības iesniedzējs var vērsties pie kontrolieres, ievērojot *OLAF* regulas 9.b pantā noteiktos stingros termiņus, lai lūgtu neatkarīgu un rūpīgu viņa sūdzības novērtējumu.

Izskatot **attiecīgo personu** sūdzības par to, kā *OLAF* **ievēro procesuālās garantijas un izmeklēšanai piemērojamos noteikumus**, kontroliere necenšas aizstāt *OLAF* novērtējumu ar savu novērtējumu par to, kā veikt izmeklēšanu vai novērtēt pierādījumus, vai par to, kādus secinājumus izdarīt. Tā vietā viņas uzdevums ir vai nu

— **sniegt apliecinājumu** tam, ka *OLAF* ir rīkojies saskaņā ar tā tiesiskajā regulējumā izklāstītajiem noteikumiem (ja kontroliere konstatē, ka pārkāpums nav noticis), vai

— aicināt *OLAF* rīkoties, lai atrisinātu sūdzību, iesniedzot **risinājuma priekšlikumu**, ja viņa konstatē, ka ir pārkāptas procesuālās garantijas vai izmeklēšanai piemērojamie noteikumi.

Ja risinājumu nevar rast, kontroliere pēc tam sniedz **ieteikumu** *OLAF* par to, kā sūdzību atrisināt.

Kontroliere izvērtē sūdzības, **uzklausot abas puses**. Īpaša uzmanība tiek pievērsta Eiropas Savienības Pamattiesību hartai ([5]), ES tiesību vispārējiem principiem un attiecīgajai ES tiesu judikatūrai ([6]). Kontroliere neiejaucas un nevar iejaukties notiekošajā *OLAF* izmeklēšanā ([7]).

([1]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2223 (2020. gada 23. decembris), ar kuru groza Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 attiecībā uz sadarbību ar Eiropas Prokuratūru un Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai izmeklēšanas efektivitāti (OV L 437, 28.12.2020., 49. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2223/oj).

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 347, 20.10.2020., 1. lpp.).

([3]) "Attiecīgā persona" ir jebkura fiziska persona vai uzņēmējs, kuru tur aizdomās par krāpšanu, korupciju vai jebkādu citu tādu nelikumīgu darbību veikšanu, kas ietekmē ES finanšu intereses, un attiecībā uz kuru *OLAF* veic izmeklēšanu. Sūdzības, ko iesniegušas personas, kas nav attiecīgās personas, tostarp liecinieki un informatori, neietilpst kontrolieres kompetences jomā.

([4]) *OLAF* regulas 9.a panta 6. punkts.

([5]) Eiropas Savienība, Eiropas Savienības Pamattiesību harta, 2012. gada 26. oktobris, 2012/C 326/02, 391. lpp., pieejama vietnē C_2012326EN.01039101.xml.

([6]) Eiropas Savienības Tiesu (EST) veido divas tiesas: Tiesa un Vispārējā tiesa.

([7]) *OLAF* regulas 9.b panta 6. punkts.

2024. gads ir bijis sarežģīts, ņemot vērā saņemto sūdzību skaita pieaugumu un ar tām saistīto juridisko jautājumu sarežģītību. Lai gan kontroliere šajā ziņojumā nevar atsaukties uz atsevišķām lietām, kuras izmeklē *OLAF*, un viņai ir jānodrošina to konfidencialitāte pat pēc lietu pabeigšanas ([8]), šajā ziņojumā ir sniegts noderīgs kopsavilkums par problēmām, par kurām attiecīgās personas ir sūdzējušās. Ziņojumā ir arī aprakstīts, kā šīs problēmas ir risinātas, un izskaidrots, kā darbojās sūdzību izskatīšanas mehānisms un kādi ir sasniegtie rezultāti.

2. **Sūdzību izskatīšanas mehānisms**

Kopš savas darbības sākuma 2022. gada oktobrī kontrolierei ir bijusi iespēja risināt vairākus interesantus juridiskus jautājumus. Tie pakāpeniski rada pamatu tāda stabila konceptuāla satvara izveidei, saskaņā ar kuru var izvērtēt sūdzības. Ņemot vērā izskatīto sūdzību skaitu un uzdoto juridisko jautājumu daudzveidību, 2024. gads bija gan sarežģīts, gan veiksmīgs. Sūdzības tika izskatītas ne vien pēc iespējas ātrāk, bet arī pēc iespējas rūpīgāk un visaptverošāk.

Lai labāk izprastu, kā darbojas sūdzību izskatīšanas mehānisms, ir svarīgi paturēt prātā, ka, izmantojot šo mehānismu, kontrolierei ir **priviliģēta un tieša piekļuve** ([9]) *OLAF* veiktās izmeklēšanas lietas materiāliem. Šāda veida piekļuve *OLAF* lietas materiāliem ir ārkārtīgi svarīga: tā pārliecina sūdzības iesniedzējus, ka viņa var rūpīgi iepazīties ar *OLAF* veiktās izmeklēšanas darbībām, pat gadījumos, kad daļa attiecīgās informācijas ir konfidenciāla un nevar tikt viņiem izpausta. Kontroliere bieži vien atrod smalku līdzsvaru starp *OLAF* veiktās izmeklēšanas konfidencialitāti, no vienas puses, un sūdzību izskatīšanas mehānisma abpusējas uzklausīšanas principu, no otras puses.

2024. gadā kontroliere pabeidza novērtējumu par trim 2023. gadā iesniegtām sūdzībām.

Turklāt fiziskas un juridiskas personas **2024. gadā iesniedza 23 jaunas sūdzības**. Pārskata gadā kontroliere pabeidza savu novērtējumu par 22 no tām. Viena atlikusī sūdzība tika iesniegta neilgi pirms gada beigām un tika atzīta par pieņemamu. Lēmums par to tika pieņemts 2025. gada sākumā.

3. **Pārskats par 2024. gadā iesniegtajām sūdzībām**

Lielāko daļu no minētajām 23 sūdzībām, ko kontroliere saņēma 2024. gadā, iesniedza personas, uz kurām attiecas *OLAF iekšējās* izmeklēšanas (15) ([10]), bet 8 sūdzības bija saistītas ar *ārējām* izmeklēšanām ([11]) (1. attēls). Lielākā daļa sūdzību tika iesniegta angļu valodā, bet tika izmantotas arī citas valodas (spāņu, rumāņu un čehu) (2. attēls). 18 sūdzības iesniedza fiziskas personas, 2 sūdzības – fiziska persona gan savā vārdā, gan tās juridiskās personas vārdā, kuru tā pārstāvēja, un 3 sūdzības iesniedza juridiskas personas (3. attēls). Daži sūdzības iesniedzēji pārskata gadā iesniedza vairāk nekā vienu sūdzību, tādējādi kopējais to personu skaits, kuras 2024. gadā iesniedza sūdzības, bija 12, proti, 9 fiziskas personas un 3 juridiskas personas (3. attēls). Neviena no saņemtajām sūdzībām netika iesniegta, izmantojot juridisko pārstāvību.

([8]) *OLAF* regulas 9.a panta 9. punkts.

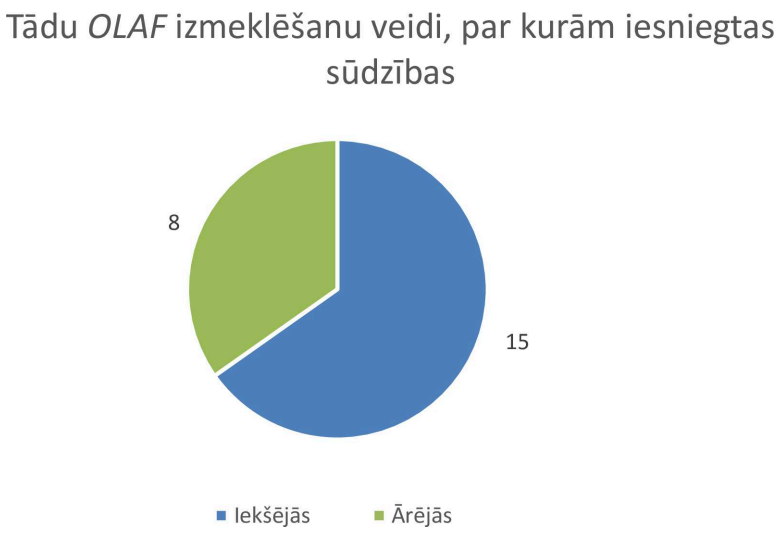
([9]) 8. panta 1. un 2. punkts procesuālo garantiju kontroliera Lēmumā, ar ko pieņem īstenošanas noteikumus sūdzību izskatīšanai (Kontroliera īstenošanas noteikumi vai Īstenošanas noteikumi), pieejams vietnē https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/controller-procedural-guarantees/about-controller/legal-framework_en.

([10]) Iekšējās izmeklēšanas ir izmeklēšanas, kuras *OLAF* veic Eiropas iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās, kas izveidotas saskaņā ar ES līgumiem vai pamatojoties uz tiem, un kuru mērķis ir apkarot krāpšanu, piesavināšanos, korupciju un jebkādas citas nelikumīgas darbības, kas ietekmē ES finanšu intereses. Šajā nolūkā *OLAF* izmeklē: i) nopietnus jautājumus, kuri attiecas uz profesionālo pienākumu veikšanu un liecina par ierēdņu vai citu ES darbinieku nolaidību pienākumu pildīšanā un var būt pamats disciplinārlietai vai attiecīgā gadījumā kriminālprocesam, vai ii) līdzīgus pārkāpumus pienākumu pildīšanā, ko izdarījuši iestāžu un struktūru locekļi, biroju un aģentūru vadītāji vai iestāžu, struktūru, biroju vai aģentūru personāla locekļi, uz kuriem neattiecas Civildienesta noteikumi (*OLAF* regulas 1. panta 4. punkts un 4. pants).

([11]) Ārējās izmeklēšanas ir izmeklēšanas, ko *OLAF* veic saskaņā ar *OLAF* regulas 3. pantu. *OLAF* pilnvaras aptver visus ES izdevumus (t. i., struktūrfondus, lauksaimniecības politiku un lauku attīstību, tiešos izdevumus un ārējo atbalstu) un ievērojamu daļu ES ieņēmumu (bet ne visus) (galvenokārt muitas nodokļus un lauksaimniecības nodokļus).

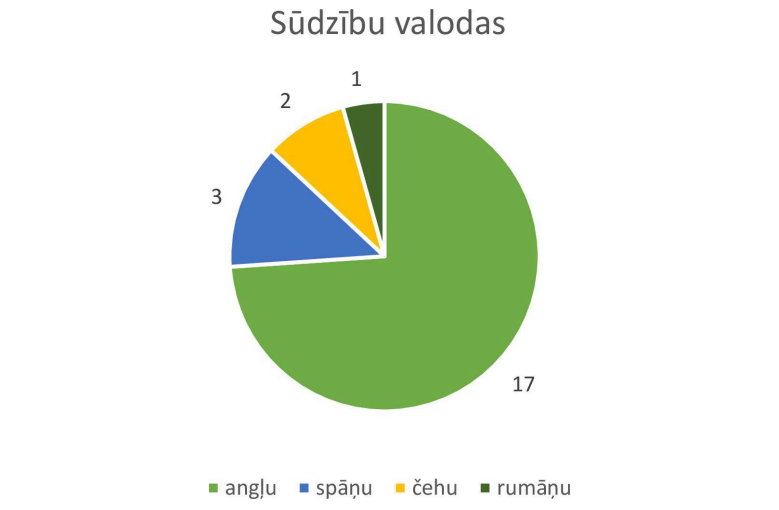
1. attēls

OLAF izmeklēšanas veidi, par kuriem iesniegtas sūdzības 2024. gadā

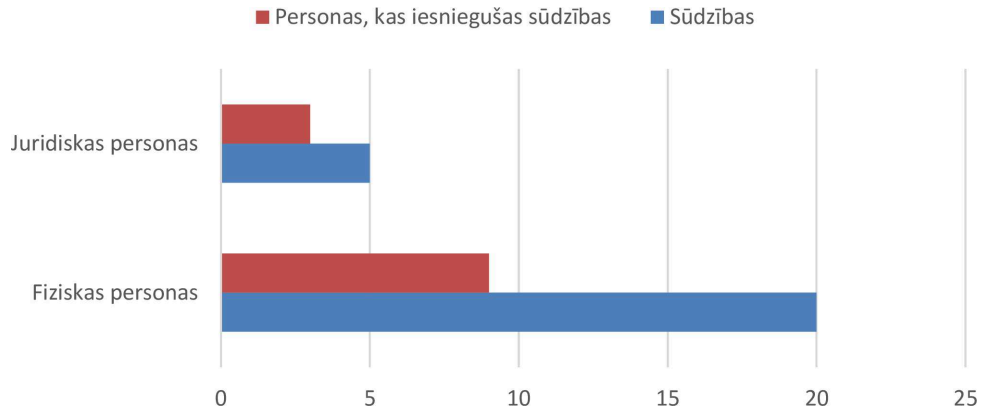
2. attēls

2024. gadā iesniegto sūdzību valodas

3. attēls

Personas, kas iesniegušas sūdzības, un sūdzību skaits

Vairumā gadījumu sūdzības iesniedzēji atsaucās uz *OLAF* regulas 9. pantā paredzēto procesuālo garantiju un Pamattiesību hartā noteikto pamattiesību pārkāpumiem (4. attēls). Šīs sūdzības attiecās uz: i) sūdzības iesniedzēju tiesībām tikt uzklausītiem un tiesību iesniegt apsvērumus par faktiem, kas uz viņiem attiecas, efektīvu īstenošanu (*OLAF* regulas 9. panta 4. punkts), ii) tiesībām tikt informētam par to, ka sūdzības iesniedzējs ir attiecīgā persona (*OLAF* regulas 9. panta 3. punkts), iii) taisnīguma un objektivitātes principu pārkāpumiem izmeklēšanas veikšanā (*OLAF* regulas 9. panta 1. punkts) un iv) izmeklēšanas ilgumu (Pamattiesību hartas 41. panta 1. punkts) (5. attēls). Sūdzības iesniedzēji arī sūdzējās par noteikumiem, kas piemērojami *OLAF* izmeklēšanām ([12]), it īpaši attiecībā uz *OLAF* izmeklēšanas sākšanu, pārbaužu uz vietas veikšanu un attiecīgo personu informēšanas veidiem (6. attēls).

4. attēls

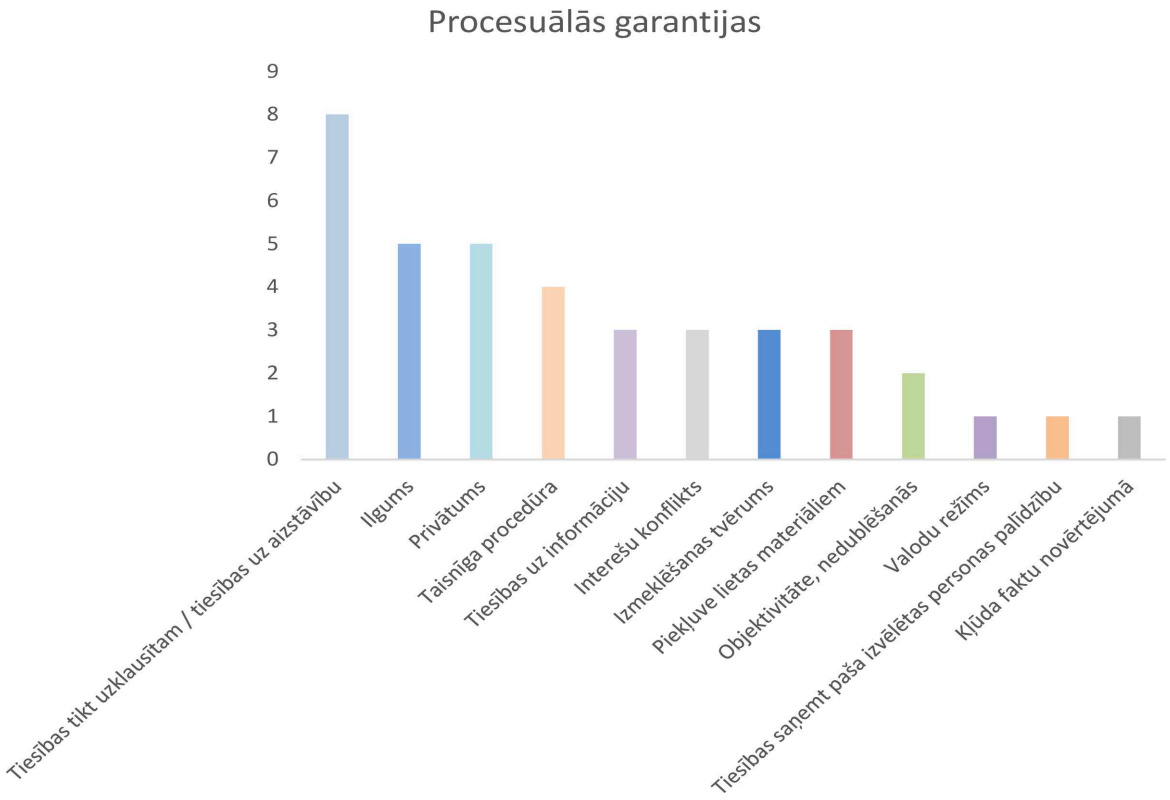
2024. gadā iesniegto sūdzību priekšmets

([12]) Tie ietver noteikumus, kas izklāstīti *OLAF* regulā, kā arī dažādos dokumentos, arī Padomes 1996. gada 11. novembra Regulā (Euratom, EK) Nr. 2185/96 par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienu finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.1996., 2. lpp.), Izmeklēšanas procedūru pamatnostādnēs *OLAF* personālam (*GIP*) un Digitālās kriminālistikas procedūru pamatnostādnēs *OLAF* personālam.

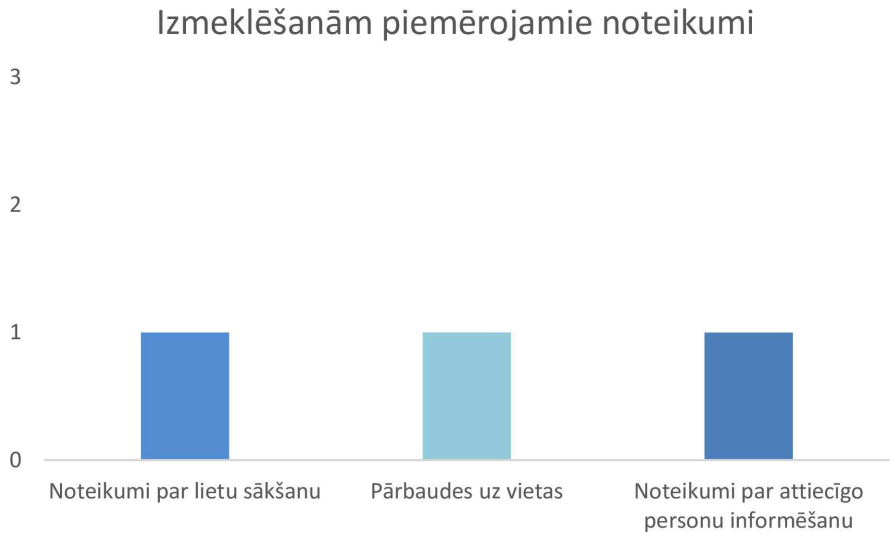
5. attēls

Dažādu apgalvojumu, kas 2024. gadā pausti attiecībā uz procesuālajām garantijām, analīze (ieskaitot pieņemamās un nepieņemamās sūdzības)

6. attēls

Apgalvojumu attiecībā uz izmeklēšanai piemērojamajiem noteikumiem analīze

4. **Efektīvas sūdzību izskatīšanas procedūras trīs posmi**

Kontroliere izskata sūdzības **taisnīgi, neatkarīgi un objektīvi**. Procedūra saskaņā ar *OLAF* regulu un Kontroliera īstenošanas noteikumiem ietver divus posmus: i) sūdzības **pieņemamības** novērtēšanu un ii) sūdzības iesniedzēju izvirzīto **būtisko argumentu** novērtēšanu. Ja kontroliere atkarībā no konkrētajiem jautājumiem konstatē pārkāpumus, viņa var aicināt *OLAF* atrisināt sūdzību. Viņa to dara, sniedzot *OLAF* risinājuma priekšlikumu un vajadzības gadījumā ieteikumu.

4.1. ***Pieņemamība***

Kontrolierei **10 darbdienu** laikā pēc sūdzības saņemšanas ir jāpieņem lēmums par sūdzības pieņemamību. Pieņemamības nosacījumi ir izklāstīti *OLAF* regulas 9.b panta 1. un 2. punktā un Kontroliera īstenošanas noteikumu 5. pantā. Lai sūdzība būtu pieņemama, tā būtu jāiesniedz **viena mēneša laikā pēc tam, kad sūdzības iesniedzējam ir kļuvuši zināmi attiecīgie fakti**, kas ir procesuālo garantiju vai izmeklēšanas noteikumu iespējamā pārkāpuma pamatā. **Jebkurā gadījumā sūdzība būtu jāiesniedz ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc izmeklēšanas pabeigšanas.**

2024. gadā kontroliere noteiktajā termiņā novērtēja visu vēl neizskatīto sūdzību pieņemamību. Viņa atzina 7 sūdzības par pieņemamām, 3 – par daļēji pieņemamām un 13 – par nepieņemamām (7. attēls).

Nepieņemamības iemesli bija šādi:

— septiņos gadījumos sūdzības iesniedzēji nebija ievērojuši 9.b panta 2. punktā noteiktos termiņus;

— trijos gadījumos kontroliere atzina sūdzības par acīmredzami nepamatotām;

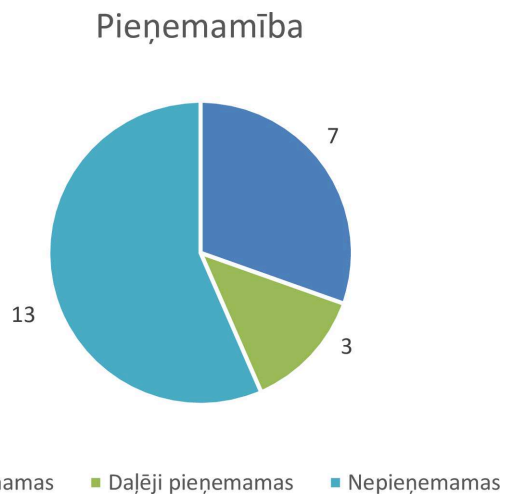
— divos gadījumos sūdzības iesniedza personas, kas nebija attiecīgās personas;

— vienā gadījumā nebija sniegts sūdzības pamatojums, tāpēc kontroliere nevarēja novērtēt tās pamatotību;

— visbeidzot, viena atlikusī sūdzība attiecās uz administratīvu procedūru, kas nebija *OLAF* izmeklēšana (8. attēls).

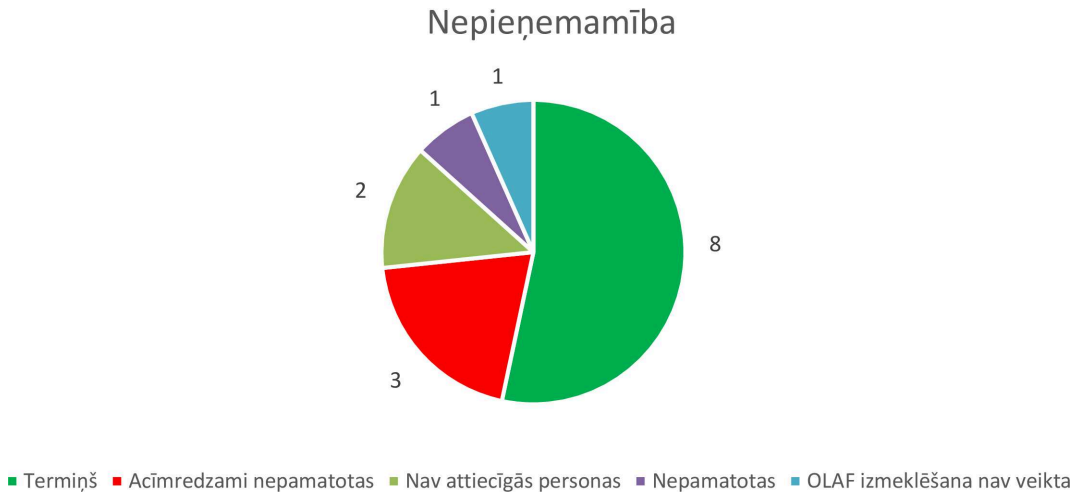
7. attēls

2024. gadā iesniegto sūdzību pieņemamība

8. attēls

Sūdzību, kas iesniegtas 2024. gadā, nepieņemamības iemesli (ieskaitot daļēji pieņemamas sūdzības)

Pārbaudot sūdzību pieņemamību, kontroliere izmanto pieeju, kas nodrošina gan attiecīgo *OLAF* regulas noteikumu formulējuma, gan mērķu ievērošanu.

Tāpat kā iepriekšējā gadā, arī 2024. gadā dažos gadījumos sūdzība tika atzīta par nepieņemamu, jo *OLAF* izmeklēšana bija pabeigta vairāk nekā mēnesi pirms tam, kad sūdzības iesniedzējs iesniedza savu sūdzību kontrolierei. Kā minēts iepriekš, attiecībā uz pabeigtām izmeklēšanām *OLAF* regulā ir noteikts stingrāks papildu pieņemamības nosacījums: **sūdzībai jābūt iesniegtai ne vēlāk kā vienu mēnesi pēc izmeklēšanas pabeigšanas neatkarīgi no tā, kad sūdzības iesniedzējs uzzina par attiecīgajiem faktiem** (*OLAF* regulas 9.b panta 2. punkts).

Kontroliere atzīst, ka šis neapšaubāmi ierobežojošais nosacījums, kas piemērojams pabeigtām izmeklēšanām, ir paredzēts, lai saglabātu i) jebkādas turpmākas procedūras efektivitāti valsts vai ES līmenī un ii) kontrolieres risinājumu priekšlikumu un ieteikumu efektivitāti konkrētajā izskatāmajā lietā. Kontrolieres ieguldījums izbeigtās lietās nebūtu īpaši noderīgs, jo attiecībā uz tām jau varētu norisināties turpmākas procedūras attiecīgajās valsts vai ES iestādēs. Kontroliere norāda, ka šādos retos gadījumos attiecīgās personas var iesniegt sūdzības tikai šajās iestādēs, izmantojot pieejamos tiesiskās vai administratīvās aizsardzības līdzekļus.

Kā apstiprina 2024. gada dati, pieņemamība joprojām ir svarīgs "vārtzinis" kontrolieres izmantotajā sūdzību izskatīšanas mehānismā. Visos gadījumos, kad sūdzības vai apgalvojumi tika atzīti par nepieņemamiem, kontroliere sīki izskaidroja sūdzības iesniedzējam tiesisko pamatu un sava lēmuma iemeslus.

Kontroliere atzīst, ka iepriekš minētais pieņemamības nosacījums apvienojumā ar to, ka nav neviena noteikuma, kas uzliktu *OLAF* pienākumu informēt attiecīgo personu par lietas izbeigšanu ar secinājumiem, var novest pie tā, ka attiecīgajām personām tiek liegta iespēja iesniegt sūdzību kontrolierei. Tāpēc kontroliere uzskata, ka **stingrais termiņš sūdzību iesniegšanai**, it īpaši (bet ne tikai) pabeigtas izmeklēšanas gadījumā, **ir jautājums, kas būs rūpīgi jāaplūko, veicot *OLAF* regulas izvērtējumu un iespējamo turpmāko pārskatīšanu.**

4.2. ***Abu pušu uzklausīšana***

Pēc sākotnējā novērtējuma pabeigšanas kontroliere aicināja *OLAF* paust savu viedokli par 10 sūdzībām, kas atzītas par pieņemamām vai daļēji pieņemamām. Pēc tam kontroliere nosūtīja *OLAF* atbildes sūdzības iesniedzējiem un aicināja viņus komentēt *OLAF* viedokli.

Pamatā kontroliere cenšas pēc iespējas pilnīgāk īstenot **abpusējas uzklausīšanas principu**. Tādējādi abām pusēm tika dota iespēja izklāstīt savu viedokli un iesniegt pamatojošus dokumentus. Pamatā tās arī tika informētas par otras puses sniegto informāciju, un tām bija iespēja to komentēt. Tomēr pienācīgi pamatotos gadījumos kontroliere nolēma atkāpties no šā principa un saskaņā ar Kontroliera īstenošanas noteikumu 7. panta 2. punktu atļāva *OLAF* iesniegto informāciju uzskatīt par konfidenciālu. Konkrēti, kontroliere piemēroja šo klauzulu, lai aizsargātu izmeklēšanas konfidencialitāti un efektivitāti gadījumos, kad *OLAF* atbildes atklātu tā darba metodes vai liegtu tam vākt nepieciešamos pierādījumus, vai pat apdraudētu vispārējo izmeklēšanas stratēģiju. Šādos gadījumos kontroliere vienojās ar *OLAF*, ka tas nodrošinās:

(i) *OLAF* atbilžu nekonfidenciālu versiju, ko nosūtīt sūdzības iesniedzējam, lai sūdzības iesniedzējs varētu saprast iemeslus, kas ir *OLAF* rīcības pamatā, un tādējādi varētu apstrīdēt *OLAF* atbildi un sniegt pretargumentus, kā arī

(ii) konfidenciālu, detalizētāku versiju, lai sīkāk paskaidrotu iemeslus, ko *OLAF* minēja nekonfidenciālajā versijā.

Šis līdzsvarotais risinājums ļāva kontrolierei veikt rūpīgu visu attiecīgo lietu novērtējumu, vienlaikus izpildot savu **pienākumu nodrošināt *OLAF* izmeklēšanas konfidencialitāti**.

Tāpēc, lai gan sūdzības iesniedzējiem nav tiesību saņemt visu informāciju, viņi var paļauties uz to, ka kontroliere lietu izskatīs neatkarīgi un rūpīgi.

4.3. *Lēmumi par lietas izbeigšanu*

Līdz 2024. gada beigām kontroliere bija pieņēmusi **lēmumu par lietas izbeigšanu attiecībā uz 12 sūdzībām**: 3 sūdzībām no 2023. gada un 9 pieņemamām sūdzībām, kas iesniegtas 2024. gadā. Nevienā no tām kontroliere nekonstatēja sūdzības iesniedzēju procesuālo garantiju pārkāpumu. Kontroliere novērtēja dažādus apgalvojumus un turpināja pilnveidot sūdzību novērtēšanas konceptuālo satvaru. Turklāt 2,5 darbības gadi ir parādījuši, cik svarīgs ir kontrolieres novērtējums, proti, lēmuma par lietas izbeigšanu mērķis nav tikai **aicināt *OLAF* novērst nepilnības izmeklēšanā**, ja tiek konstatēti pārkāpumi. Ja kontroliere pēc abu pušu uzklausīšanas un rūpīgas juridiskas novērtēšanas pārkāpumu nekonstatē, lēmums par lietas izbeigšanu **stiprina *OLAF* veiktās izmeklēšanas leģitimitāti un sūdzības iesniedzējiem sniedz iespēju gūt vērtīgu pieredzi**.

Dažās sūdzībās, neraugoties uz to, ka konkrētajā lietā pārkāpums netika konstatēts, tika atklāta problemātiska prakse. Šādos gadījumos kontroliere par to informēja *OLAF*, aicinot to ņemt vērā viņas konstatējumus turpmākajās izmeklēšanās un, iespējams, rīkoties, lai izvairītos no iespējamiem attiecīgo personu procesuālo garantiju pārkāpumiem līdzīgās lietās.

5. **Kontrolieres galveno konstatējumu pārskats**

Kontroliere 2024. gadā izskatīja dažādus sūdzības iesniedzēju izvirzītos argumentus par viņu procesuālajām garantijām un *OLAF* izmeklēšanām piemērojamajiem noteikumiem. Tā kā kontrolierei bija privileģēta piekļuve attiecīgo izmeklēšanu lietas materiāliem, viņa varēja novērtēt katru sūdzību, pamatojoties uz visiem pieejamajiem pierādījumiem un informāciju.

Kontroliere uzskata, ka konceptuālais satvars, kas pakāpeniski tiek veidots ar viņas lēmumiem par lietas izbeigšanu, nodrošina skaidrus norādījumus *OLAF* izmeklēšanas darbībām gan risinājumu priekšlikumu, gan *obiter dicta* veidā.

Saskaņā ar konfidencialitātes principu kontroliere nevar izpaust *OLAF* izmeklēšanas būtību. Ievērojot minēto principu, nākamajā daļā kontroliere sniedz pārskatu par pārliecinošākajiem sūdzības iesniedzēju izvirzītajiem argumentiem un to, kā viņa tos risināja.

5.1. *Tiesības uz aizstāvību*

Tiesību uz aizstāvību pārkāpums *OLAF* izmeklēšanā bija visbiežāk izvirzītais apgalvojums, kas kontrolierei bija jānovērtē pārskata gadā. Izvirzīto pamatojošo argumentu daudzveidība ļauj kontrolierei izvērtēt daudzas šo būtisko procesuālo tiesību nianses.

5.1.1. **ES ierēdņa tiesības tikt informētam par to, ka viņš ir attiecīgā persona**

Saskaņā ar *OLAF* regulas 9. panta 3. punktu, **tiklīdz izmeklēšana atklāj, ka ES darbinieks var būt attiecīgā persona *OLAF* izmeklēšanā, minēto darbinieku par to informē**, ar noteikumu, ka tas neskar izmeklēšanas gaitu vai kādas citas izmeklēšanas procedūras, kuras ir valsts tiesu iestādes kompetencē. Tāpat Izmeklēšanas procedūru pamatnostādņu *OLAF* personālam (turpmāk "GIP") ([13]) 9. panta 2. punktā ir noteikts, ka *OLAF* "cik iespējams drīz" informē ierēdņus un citus ES darbiniekus par viņu iespējamo saistību ar sāktu izmeklēšanu. Šīs tiesības tikt informētam ir svarīga procesuālā garantija attiecīgajam ierēdnim un ir cieši saistītas ar tiesībām uz aizstāvību.

Vienā lietā kontroliere analizēja konkrēto procesuālo posmu, kurā ***OLAF identificēja* personu kā "attiecīgo personu"**. Attiecīgās personas statuss *OLAF* izmeklēšanā, it īpaši iekšējā izmeklēšanā, ir būtisks izmeklēšanas procesa elements un priekšnosacījums tiesību uz aizstāvību īstenošanai izmeklēšanā, kas attiecas uz šo personu. Attiecīgās personas statuss patiešām sniedz personai vairākas procesuālās garantijas un uzliek *OLAF* pienākumu ievērot īpašus noteikumus saskaņā ar *OLAF* regulu. Tāpēc konkrētā brīža, kad šis statuss tiek oficiāli piešķirts, noteikšanai ir praktiskas sekas.

Šajā lietā kontroliere norādīja, ka, lai gan sūdzības iesniedzējs jau bija norādīts ģenerāldirektora lēmumā par izmeklēšanas sākšanu, *OLAF* oficiāli identificēja sūdzības iesniedzēju kā "attiecīgo personu" *OLAF* lietu pārvaldības sistēmā (*OCM*) vēlāk, proti, sešus mēnešus vēlāk.

Ar šo lietu saistītā darba gaitā kontroliere pārbaudīja *OLAF* praksi attiecībā uz "attiecīgās personas identifikāciju" iekšējās izmeklēšanās. Kontrolieres veiktajā analīzē galvenā uzmanība tika pievērsta praksei nošķirt attiecīgās personas minēšanu lēmumā par procedūras sākšanu un vēlāku šīs informācijas reģistrēšanu *OCM*. Kontrolieres ieskatā personas, kura jau ir atzīta par attiecīgo personu, statusa reģistrēšana *OCM* ir tikai iekšējs solis, kam nevajadzētu būt saistītam ar būtiskiem apsvērumiem un kas kā tāds būtu jāveic savlaicīgi. Tādējādi kontroliere uzskata, ka **ikreiz, kad ģenerāldirektora lēmumā par procedūras sākšanu tiek minēts personas vārds, šī persona no tā brīža būtu jāuzskata par "attiecīgo personu" *OLAF* regulas 2. panta 5) punkta izpratnē**. Tas uzliek *OLAF* pienākumu saskaņā ar *OLAF* regulas 9. panta 3. punktu vai nu informēt personu, ka tā ir attiecīgā persona, vai arī pamatotos gadījumos šādu informēšanu atlikt.

Šajā lietā tas, ka persona, pret kuru vērsta izmeklēšana, tika novēloti identificēta kā attiecīgā persona, neietekmēja viņas procesuālās tiesības. Tomēr kontroliere uzskatīja, ka prakse neatbilst *OLAF* regulas 2. panta 5) punktam un 5. panta 1. punktam un *GIP* 6. pantam. Kontroliere uzskata, ka šāda prakse neveicina juridisko noteiktību un dažādos apstākļos var izraisīt attiecīgo personu procesuālo tiesību pārkāpumu.

Kontroliere šo jautājumu jau bija izvirzījusi diskusijās ar ģenerāldirektoru par notiekošo *GIP* pārskatīšanu ([14]). Šajā kontekstā viņa ierosināja, ka lietās, kurās ģenerāldirektora lēmumā par procedūras sākšanu ir norādīta konkrēta persona, *OLAF* ir nekavējoties, t. i., vienlaikus ar lēmumu par procedūras sākšanu, jānorāda attiecīgā persona *OCM*. Kontroliere tic, ka *OLAF* pienācīgi ņems vērā izteiktos ierosinājumus un veiks attiecīgus pasākumus.

5.1.2. **Iespēja komentēt faktu izklāstu**

Saskaņā ar *OLAF* regulas 9. panta 4. punktu pēc izmeklēšanas pabeigšanas un pirms tiek sagatavoti secinājumi, kuros minēts attiecīgās personas vārds, *OLAF* minētajai personai dod iespēju komentēt faktus, kas uz viņu attiecas. Regulas 9. panta 4. punktā ir sīkāk precizēts, kā šī iespēja ir piešķirama, t. i., sniedzot faktu kopsavilkumu.

([13]) Izmeklēšanas procedūru pamatnostādnes *OLAF* personālam, 2021. gada 11. oktobris, pieejamas vietnē https://anti-fraud.ec.europa.eu/guidelines-investigations-olaf-staff_en.

([14]) Sk. turpmāk 6. punktu "Apspriešanās par Izmeklēšanas procedūru pamatnostādņu *OLAF* personālam (*GIP*) projektu".

Saskaņā ar ES tiesu judikatūru tiesības tikt uzklausītam ir daļa no tiesībām uz aizstāvību, un šo tiesību ievērošana ir vispārējs Savienības tiesību princips ([15]). ES tiesas precizē, ka tiesības tikt uzklausītam dod personai iespēju administratīvajā procesā un pirms ikviena lēmuma, kas var nelabvēlīgi ietekmēt tās intereses, pieņemšanas lietderīgi un efektīvi izteikt savu viedokli ([16]). Turklāt tiesībām tikt uzklausītam ir divi mērķi. Pirmais mērķis ir ļaut attiecīgajai iestādei izskatīt lietu un konstatēt faktus pēc iespējas precīzāk un pareizi, bet otrais – nodrošināt, ka attiecīgā persona ir faktiski aizsargāta un var iesniegt informāciju par savu personisko situāciju, kas liecina tai par labu ([17]). Iespēja komentēt *OLAF* faktu kopsavilkumu ir tiesību tikt uzklausītam izpausme *OLAF* izmeklēšanu kontekstā un būtiska procesuālā garantija attiecīgajām personām.

Kontrolierei ir ārkārtīgi svarīgi, lai attiecīgās personas varētu **jēgpilni** izmantot savas tiesības komentēt faktus, kas uz tām attiecas. Tas nozīmē, ka attiecīgo personu rīcībā vajadzētu būt nepieciešamajai informācijai, kas tām ļautu sniegt komentārus un aizstāvēties.

Vienā lietā sūdzības iesniedzējs apgalvoja, ka nevar efektīvi īstenot tiesības tikt uzklausītam, jo *OLAF* viņam nav nodrošinājis piekļuvi visiem dokumentiem, kas saistīti ar faktu kopsavilkumā izklāstītajiem faktiem.

Principā tika gaidīts, ka *OLAF* attiecīgajai personai sniegs vajadzīgo dokumentu kopijas, lai viņa varētu komentēt faktu kopsavilkumu. Tomēr kontroliere konstatēja, ka šajā lietā konkrētā informācija, kas sniegta faktu kopsavilkumā, bija tikai faktoloģiska un nebija saistīta ar kādu konkrētu dokumentu vai neizrietēja no kāda konkrēta dokumenta, kas sūdzības iesniedzējam būtu bijis jādara zināms. Tādējādi kontroliere secināja, ka faktu kopsavilkums sūdzības iesniedzējam nodrošināja pietiekami detalizētu un kontekstuālu informāciju, lai izprastu izmeklēšanas tvērumu un spētu sniegt jēgpilnas atbildes par tajā minētajiem konkrētajiem faktiem. Ņemot vērā iepriekš minēto, kontroliere konstatēja, ka **informācija, ko *OLAF* sniedza sūdzības iesniedzējam, bija pietiekama, lai viņš varētu izmantot savas tiesības tikt uzklausītam**.

Citā lietā sūdzības iesniedzējs apgalvoja, ka galīgajā lietas ziņojumā nebija iekļauti daži sūdzības iesniedzēja komentāri un paskaidrojumi, ko viņš bija sniedzis atbildē, kad viņam bija iespēja komentēt *OLAF* faktu kopsavilkumu. Sūdzības iesniedzējs arī apgalvoja, ka *OLAF* nav devis viņam iespēju sniegt komentārus par dažiem galīgajā lietas ziņojumā izklāstītajiem faktiem.

Šajā lietā kontroliere nekonstatēja sūdzības iesniedzēja tiesību pārkāpumu, jo **lietas galīgajā ziņojumā bija iekļauta tieša vai netieša atsauce uz sūdzības iesniedzēja galvenajiem komentāriem**. Turklāt ***OLAF* arī pievienoja sūdzības iesniedzēja pilnu atbildi lietas galīgajam ziņojumam, kas adresēts attiecīgajai iestādei**. Kontroliere konstatēja, ka, ES iestādei, struktūrai vai aģentūrai vai valsts iestādei adresētajam galīgajam ziņojumam pievienojot visu attiecīgās personas komentāru par *OLAF* faktu kopsavilkumu kopiju, tiek i) stiprinātas tiesības tikt uzklausītam un ii) nodrošināts nepieciešamais pārredzamības līmenis, lai *OLAF* galīgā ziņojuma saņēmējs varētu pieņemt lēmumu par atbilstīgiem turpmākiem pasākumiem saistībā ar minēto ziņojumu un tajā sniegtajiem ieteikumiem.

Visbeidzot, kontroliere šajā kontekstā arī atgādina, ka saskaņā ar ES tiesu judikatūru neviens noteikums nedod attiecīgajai personai tiesības paust savu viedokli par secinājumiem, ko *OLAF* varētu izdarīt savā galīgajā izmeklēšanas ziņojumā ([18]).

5.2. ***OLAF* veikto izmeklēšanu pieņemams ilgums**

Vairākās sūdzībās kontroliere novērtēja, vai *OLAF* ir pārkāpis savu pienākumu rīkoties pieņemamā termiņā.

([15]) 2022. gada 19. oktobra spriedums, *Sistem ecologica / Komisija*, T-81/21, ECLI:EU:T:2022:641, 103. punkts; 2016. gada 14. jūnija spriedums, *Marchiani/Parlaments*, C-566/14, *ECLI:EU:*C:2016:437, 51. punkts un tajā minētā judikatūra.

([16]) 2020. gada 4. jūnija spriedums, *EEAS / De Loecker*, C-187/19 P, ECLI:EU:C:2020:444, 68. punkts.

([17]) 2014. gada 3. jūlija spriedums, *Kamino International Logistics un Datema Hellmann Worldwide Logistics*, apvienotās lietas C-129/13 un C-130/13, ECLI:EU:C:2014:2041, 38. punkts; 2014. gada 11. decembra spriedums, *Boudjlida*, C-249/13, ECLI:EU:C:2014:2431, 37. un 59. punkts.

([18]) Sk. 2019. gada 6. jūnija sprieduma, *Dalli/Komisija*, T-399/17, ECLI:EU:T:2019:384, 144. punktu.

Pienākums veikt administratīvās procedūras pieņemamā termiņā ir Savienības tiesību vispārējs princips, daļa no tiesībām uz labu pārvaldību, kas nostiprinātas Pamattiesību hartas 41. panta 1. punktā ([19]). Tādējādi *OLAF* veiktās izmeklēšanas ir jāpabeidz pieņemamā termiņā.

Kontroliere atgādināja, ka, **lai gan *OLAF* regulas 7. panta 5. punktā nav paredzēts konkrēts laikposms izmeklēšanas pabeigšanai, tajā ir noteikta skaidra saikne starp *OLAF* veiktās izmeklēšanas ilguma samērīgumu ar lietas konkrētajiem apstākļiem**. Kontroliere atsaucās arī uz Savienības tiesu iedibināto judikatūru, saskaņā ar kuru nav iespējams noteikt vai kvantitatīvi noteikt konkrētu laikposmu, ko var uzskatīt par "pieņemamu" ([20]). Tā vietā ir jāņem vērā katras lietas apstākļi, konkrēti, i) lietas sarežģītība, ii) izmeklēšanas laikā *OLAF* pārbaudīto dokumentu apjoms un lietas materiālos iekļauto dokumentu apjoms, iii) izmeklēšanas darbību apjoms un sarežģītība un iv) iesaistīto pušu rīcība ([21]). Savienības tiesas uzskata, ka izmeklēšanas "pieņemama ilguma" novērtēšanas nolūkā nav jāizvērtē visi iepriekš minētie kritēriji, bet to var balstīt tikai uz vienu kritēriju saistībā ar lietas apstākļiem ([22]).

Izmantojot priviliģēto piekļuvi *OCM*, **kontroliere rūpīgi izanalizēja attiecīgo izmeklēšanu lietas materiālus**. **Viņa īpaši pievērsās i) *OLAF* veikto izmeklēšanas darbību skaitam, būtībai un nepārtrauktībai, ii) apstrādātās informācijas apjomam, iii) saistītajiem juridiskajiem un tehniskajiem jautājumiem, kā arī visām pārējām katras lietas īpatnībām**. Kontroliere secināja, ka šīs izmeklēšanas tika veiktas nepārtraukti un sistemātiski un ka šo izmeklēšanu ilgums bija samērīgs ar katras lietas apstākļiem un sarežģītību. Pamatojoties uz minētajiem apsvērumiem, kontroliere konstatēja, ka *OLAF* nav pārkāpis sūdzības iesniedzēju tiesības uz viņu lietu izskatīšanu pieņemamā termiņā.

Šajās lietās kontrolieres lēmumi izgaismoja šo izmeklēšanu sarežģītību un pārliecināja sūdzības iesniedzējus, ka viņu pamattiesības uz lietu izskatīšanu pieņemamā termiņā nav pārkāptas.

5.3. **Izmeklēšanas dublēšanās (*ne bis in idem* princips)** ([23])

Vienā lietā kontrolierei tika lūgts novērtēt, vai *OLAF* ir tiesīgs turpināt papildu (administratīvo) izmeklēšanu pēc tam, kad Eiropas Prokuratūra (*EPPO*) ir izbeigusi krimināllizmeklēšanu pierādījumu trūkuma dēļ, un vai šāda turpināšana nav pretrunā *ne bis in idem* principam.

Šajā lietā sūdzības iesniedzējs bija attiecīgā persona *OLAF* izmeklēšanā, kurā tika konstatēts dažu darbību iespējams krimināltiesiskais raksturs, kā rezultātā *EPPO* sāka krimināllizmeklēšanu par tiem pašiem faktiem. Sūdzības iesniedzējs apgalvoja, ka *OLAF* būtu vajadzējis pārtraukt papildu izmeklēšanu uzreiz pēc tam, kad *EPPO* viņu informēja, ka krimināllizmeklēšana ir izbeigta pierādījumu trūkuma dēļ. Attiecībā uz šo sūdzības iesniedzēju *OLAF* veiktās izmeklēšanas faktiskais un juridiskais pamats būtiski pārklājās ar *EPPO* izbeigtās procedūras faktisko un juridisko pamatu. Kontroliere veica savu novērtējumu, ņemot vērā attiecīgos procesuālos noteikumus, kas ļauj *OLAF* veikt papildu izmeklēšanu ([24]).

([19]) ES Pamattiesību hartas 41. panta 1. punkts ir šāds: "Ikvienai personai ir tiesības uz objektīvu, godīgu un pieņemamā termiņā veiktu jautājumu izskatīšanu Savienības iestādēs un struktūrās."

([20]) 2008. gada 8. jūlija spriedums, *Franchet un Byk / Komisija*, T-48/05, ECLI:EU:T:2008:257, 274. punkts; 2017. gada 18. maija spriedums, *Panzeri / Eiropas Parlaments*, T-166/16, ECLI:EU:T:2017:347, 104. punkts; 2022. gada 29. jūnija spriedums, *LA International Cooperation Srl / Komisija*, T-609/20, ECLI:EU:T:2022:407, 51. punkts.

([21]) Spriedums *Panzeri / Eiropas Parlaments*, T-166/16, minēts iepriekš; 2014. gada 21. maija spriedums, *Catinis/Komisija*, T-447/11, ECLI:EU:T:2014:267; 2010. gada 13. janvāra spriedums, *A. un G. / Komisija*, apvienotās lietas F-124/05 un F-96/06, ECLI:EU:F:2010:2.

([22]) 2022. gada 15. oktobra spriedums, *Limburgse Vinyl Maatschappij un citi / Komisija*, apvienotās lietas C 238/99 P, C 244/99 P, C 245/99 P, C 247/99 P, C 250/99 P līdz C 252/99 P un C 254/99 P, ECLI:EU:C:2002:582, 187. un 188. punkts.

([23]) Sūdzības iesniedzēji atsaucās uz *ne bis in idem* principu kā uz plaši saprotamu jēdzienu, kas aptver dažāda veida, iespējams, notiekošu izmeklēšanu dublēšanos. Tāpēc, lai nodrošinātu kodolīgumu un konsekvenci ar sūdzības iesniedzēju lietoto valodu, šis apzīmējums šeit tiek lietots šādā nozīmē, nevis tik strikti, kā noteikts Pamattiesību hartas 50. pantā un Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 7. protokola 4. pantā, proti, i) divas krimināltiesiskas procedūras, ii) par vieniem un tiem pašiem faktiem, iii) pret vienu un to pašu likumpārkāpēju un iv) ar galīgu lēmumu.

([24]) *OLAF* regulas attiecīgie noteikumi ir šādi: 12.f pants "Papildu izmeklēšana", 12.d pants "Izmeklēšanas nedublēšanās". Sk. arī *GIP* 12. pantu "Papildu izmeklēšanas".

Pirmkārt, kontroliere norādīja, ka *OLAF* regulas 12.f panta 1. punkts skaidri atļauj *OLAF* sākt un veikt papildu izmeklēšanu par tiem pašiem faktiem paralēli *EPPO* izmeklēšanai. Tādējādi kontroliere uzsvēra, ka ***OLAF* administratīvajām izmeklēšanām un *EPPO* krimināllizmeklēšanām pēc būtības ir atšķirīgs raksturs un nolūks**. *OLAF* mērķis ir noteikt, vai ir noticis administratīvs pārkāpums, un vajadzības gadījumā ieteikt atbilstīgus administratīvos/finanšu/disciplināros pasākumus, savukārt *EPPO* veic krimināllizmeklēšanu, kuras rezultātā varētu tikt piemērotas krimināllsankcijas.

Lai gan *OLAF* papildu izmeklēšanas tiek veiktas, "pastāvīgi apspriežoties ar *EPPO*" ([25]), *OLAF* šīs izmeklēšanas veic neatkarīgi un "saskaņā ar savām pilnvarām" ([26]). Tas nozīmē, ka papildu izmeklēšanas notiek *OLAF* ģenerāldirektora vadībā saskaņā ar *OLAF* veiktajām izmeklēšanām piemērojamajām procedūrām, kuras noteiktas *OLAF* regulā un precizētas *GIP*. Tādējādi *OLAF* joprojām ir atbildīgs par papildu izmeklēšanu veikšanu.

Kontroliere arī atgādināja Savienības tiesu judikatūru, kurā precizēts, ka kritērijs, pēc kura tiek izvērtēts, vai ir noticis tas pats nodarījums, ir identisku faktisko apstākļu konstatēšana, ar to saprotot savstarpēji nešķiramu konkrētu apstākļu kopumu, uz kā pamata attiecīgā persona ar spēkā stājušos spriedumu ir attaisnota vai notiesāta ([27]). Līdz ar to **tas, ka krimināllizmeklēšana tiek izbeigta, pats par sevi nav atbrīvojums no atbildības administratīvā līmenī; šādā gadījumā *OLAF* joprojām var sniegt attiecīgus ieteikumus**. Turklāt kontroliere konstatēja, ka ne *OLAF*, ne *EPPO* regulā, ne *GIP*, ne *OLAF* un *EPPO* sadarbības nolīgumos nav noteikumu, kas liktu *OLAF* izbeigt papildu izmeklēšanu, ja *EPPO* ir izbeigusi savu krimināllizmeklēšanu.

Tāpēc kontroliere secināja, ka *OLAF*, neizbeidzot papildu administratīvo izmeklēšanu tūlīt pēc *EPPO* krimināllizmeklēšanas izbeigšanas, *ne bis in idem* principu nav pārkāpis.

Citā lietā kontrolierei bija jānovērtē, vai *OLAF* bija sācis iekšējo izmeklēšanu, dublējot disciplinārlietu, ko par, iespējams, līdzīgiem faktiem jau bija izskatījusi un pabeigusi attiecīgā disciplinārā iestāde. Kontroliere konstatēja, ka abu procedūru tvērums nepārklājas. Šai ziņā kontroliere konstatēja, ka disciplinārlieta attiecās uz interešu konflikta nedeklarēšanu iepirkuma procedūrā, savukārt *OLAF* izmeklēšana attiecās uz iespējamiem pārkāpumiem un iespējamu slepenu norunu publiskā iepirkuma procedūrā. Šajā saistībā kontroliere precizēja **pabeigtās disciplinārlietas un *OLAF* veiktās izmeklēšanas atšķirīgo raksturu un iespējamos iznākumus**. Tāpēc sūdzības iesniedzēju varēja pārliecināt, ka dublēšanās nenotiek un tādējādi nepastāv risks, ka par vienu un to pašu pārkāpumu viņam tiks piemērots dubults sods.

5.4. ***OLAF* izmeklētāju rīcības objektivitāte**

Saskaņā ar *OLAF* regulas 9. panta 1. punktu *OLAF* izmeklēšana ir jāveic objektīvi un neitrāli saskaņā ar nevainīguma prezumpcijas principu un piemērojamajām procesuālajām garantijām. Objektivitātes princips ir arī vispārējs Savienības tiesību princips un būtisks elements tiesībās uz labu pārvaldību saskaņā ar ES Pamattiesību hartas 41. panta 1. punktu.

Pienākums rīkoties objektīvi saistībā ar administratīvām darbībām un lēmumu pieņemšanu Eiropas Savienībā attiecas uz katru personu, kas piedalās attiecīgās iestādes darbībā, un tā mērķis ir garantēt vienlīdzīgu attieksmi. Šāda prasība ir paredzēta, lai cita starpā izvairītos no situācijas, kad ierēdņiem vai darbiniekiem, kas rīkojas šo iestāžu un struktūru vārdā, varētu rasties interešu konflikts.

Vienā lietā kontrolierei tika lūgts novērtēt, vai iepriekšēja pazīšanās starp attiecīgo personu un izmeklēšanas grupas locekli varētu radīt interešu konfliktu. Sūdzības iesniedzējs uzskatīja, ka iepriekšējā profesionālā vai personiskā saikne varētu ietekmēt izmeklētāja objektivitāti un izmeklēšanas objektivitāti un taisnīgumu.

([25]) Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 12.f panta 1. punkts.
([26]) Regulas (ES, Euratom) Nr. 883/2013 12.e panta 1. punkts un 12.f panta 1. punkts; Regulas (ES) 2017/1939 101. panta 3. punkts; *GIP* 12. panta 2. punkts.
([27]) 2021. gada 2. septembra spriedums, *LG un MH* (*Autoblanchiment*), lieta C-790/19, ECLI:EU:C:2021:661, 77.–80. punkts.

Kontroliere novērtēja sūdzības iesniedzēja argumentu, ņemot vērā stingro konceptuālo satvaru, kas jau izveidots iepriekšējos lēmumos par līdzīgiem jautājumiem, un saskaņā ar ES tiesu konsolidēto judikatūru.

Pirmkārt, kontroliere atgādināja, ka saskaņā ar attiecīgo judikatūru objektivitātes prasība ir piemērojama arī civildienesta kontekstā ([28]). Šai ziņā Civildienesta noteikumu 11.a pantā ir ietverti īpaši noteikumi, kuru mērķis ir nodrošināt, lai ierēdņi varētu pildīt savus pienākumus bez interešu konfliktiem, kas traucē viņu uzdevuma izpildi ([29]). Minētā panta 1. punktā ir noteikts, ka, pildot savus pienākumus, ierēdņi nedrīkst aplūkot jautājumus, kuros viņiem ir tieša vai netieša personīga interese, kas varētu mazināt viņu neatkarību, it īpaši ar ģimeni saistītas vai finansiālās intereses.

Otrkārt, kontroliere atgādināja, ka objektivitātes principam, kas definēts iepriekš Savienības tiesu judikatūrā, ir divi aspekti: subjektīvā un objektīvā objektivitāte. Prasība par **subjektīvo objektivitāti** nozīmē, ka nevienam attiecīgās iestādes loceklim nedrīkst būt aizspriedumi vai iepriekš izveidojušies uzskati. Prasība par **objektīvo objektivitāti** nozīmē, ka attiecīgajai iestādei ir jāsniedz pietiekamas garantijas, lai varētu izslēgt jebkādas leģitīmas šaubas attiecībā uz iespējamiem aizspriedumiem ([30]). Visbeidzot, **objektivitāte** ir gan jāievēro **faktiski, gan jārada iespaids, ka tā tiek ievērota**. Saskaņā ar judikatūru interešu konflikta jēdziens attiecas ne tikai uz situāciju, kurā valsts amatpersonai ir privātas intereses, kas faktiski ir ietekmējušas viņas amata pienākumu godīgu un objektīvu izpildi, bet arī uz situāciju, kurā sabiedrībai var rasties iespaids, ka šīs intereses var ietekmēt viņas dienesta pienākumu godīgu un objektīvu izpildi ([31]). Subjektīvā objektivitāte tiek prezumēta, ja nav pierādījumu par pretējo ([32]). Tomēr attiecībā uz objektīvo objektivitāti nav jāpierāda, ka attiecīgajam darbiniekam faktiski būtu bijuši aizspriedumi pret iespējamo cietušo. Pietiek ar to, ka pastāv leģitīmas šaubas, kuras nevar kliedēt ([33]).

OLAF izmeklēšanas grupas locekļa iespējamais objektivitātes trūkums vai interešu konflikts tika novērtēts, ņemot vērā iepriekš minētos principus.

Attiecībā uz subjektīvās objektivitātes prasību kontroliere konstatēja, ka sūdzības iesniedzējs nav iesniedzis nekādus konkrētus elementus vai pierādījumus, kas varētu pamatot viņa apgalvojumus. Attiecībā uz objektīvās objektivitātes trūkumu vai šķietamu interešu konfliktu kontroliere atgādināja, ka šīs abas situācijas rodas, ja nav pietiekamu garantiju, kas izslēgtu jebkādas leģitīmas šaubas par *OLAF* darbinieku iespējamiem aizspriedumiem. Šai ziņā kontroliere uzsvēra, ka *OLAF* iekšējā darba kārtība un hierarhiskā uzraudzība izslēdz iespēju izmeklētājam pieņemt jebkādu lēmumu autonomi. Faktiski *OLAF* izmeklēšanas grupas veic savas darbības nodaļas vadītāja, pārbaudes grupas un, visbeidzot, *OLAF* ģenerāldirektora uzraudzībā un ar viņu apspriežoties. It īpaši pārbaudes grupa, kuras sastāvā ir darbinieki, kas ir eksperti tiesībās un izmeklēšanas procedūrās, uzrauga *OLAF* izmeklēšanas dažādos procedūras posmos un veic likumības pārbaudi, kas cita starpā attiecas uz attiecīgo personu procesuālo garantiju un pamattiesību ievērošanu, arī to tiesībām uz jautājumu objektīvu izskatīšanu saskaņā ar nevainīguma prezumpciju ([34]).

Tādēļ kontroliere secināja, ka **tikai ar vienkāršu pazīšanos – neatkarīgi no tā, vai tā ir profesionāla vai pat personīga rakstura, – nepietiek, lai pierādītu faktisku vai potenciālu interešu konfliktu no izmeklētāja puses**. Kontroliere arī secināja, ka Savienības tiesu judikatūras izpratnē ***OLAF* ieviestās procesuālās garantijas ir pietiekamas**, lai izslēgtu jebkādas leģitīmas šaubas par *OLAF* darbinieku iespējamajiem aizspriedumiem vai šķietamo interešu konfliktu.

([28]) 2021. gada 21. oktobra spriedums, *Parlaments/UZ*, C-894/19 P, ECLI:EU:C:2021:863, 51. punkts un turpmākie punkti.

([29]) Regula Nr. 31 (EEK), Nr. 11 (EAEK), ar kuru nosaka Eiropas Ekonomikas kopienas un Eiropas Atomenerģijas kopienas Civildienesta noteikumus un pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību (OV P 045, 14.6.1962., 1385. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1962/31(1)/2021-01-01).

([30]) 2021. gada 25. februāra spriedums, *Dalli/Komisija*, C-615/19 P, ECLI:EU:C:2021:133, 112. punkts un citētā judikatūra.

([31]) 2015. gada 15. jūlija spriedums, *Parlaments/Dennekamp*, lieta T-115/13, ECLI:EU:T:2015:497, 92. punkts.

([32]) 2018. gada 8. februāra spriedums, *Institute for Direct Democracy in Europe | Parlaments*, T-118/17, nav publicēts, ECLI:EU:T:2018:76, 27. punkts un citētā judikatūra.

([33]) 2021. gada 20. oktobra spriedums, *Kerstens/Komisija*, T-220/20, ECLI:EU:T:2021:716, 42. punkts un citētā judikatūra.

([34]) Sk. *OLAF* regulas 17. panta 7. punktu.

Citā lietā, kas ietvēra telefonsarunu starp izmeklētāju un attiecīgo personu, sūdzības iesniedzējs apgalvoja, ka izmeklētāja balss tonis zvana laikā bija apsūdzošs un tādējādi tika pārkāpts nevainīguma prezumpcijas princips. Sūdzības iesniedzējs uzskatīja, ka šāda rīcība parādīja *OLAF* darbinieka aizspriedumus pret viņu un ietekmēja izmeklēšanas objektivitāti.

Kontroliere atgādināja, ka viņas novērtējums par to, vai *OLAF* ir pārkāpis attiecīgās personas procesuālās tiesības notiekošās izmeklēšanas ietvaros, ir balstīts uz faktiem, kurus varēja pārbaudīt. Šajā lietā sūdzības iesniedzēja apgalvojums attiecās uz *OLAF* pārstāvja "balss toni" telefonsarunas laikā un šīs sarunas laikā *OLAF* izteikto apgalvojumu interpretāciju. Tā kā pušu attiecīgā saruna netika pierakstīta vai ierakstīta un abu pušu sniegtās liecības bija pretrunīgas, kontroliere nevarēja pārbaudīt sarunas saturu vai novērtēt sūdzības iesniedzēja apgalvojumu patiesumu.

Tomēr šajā gadījumā kontroliere izmantoja iespēju atkārtoti uzsvērt, **cik būtiski ir saziņā ar attiecīgajām personām ievērot maksimālu pieklājību un neitralitāti saskaņā ar labas pārvaldības principiem**. Tā būtu jārīkojas neatkarīgi no tā, kādu saziņas veidu *OLAF* izmanto, taču īpaši svarīgi tas ir mutiskajā saziņā. Kontroliere uzskata, ka tas ir būtiski, lai nepasliktinātu attiecīgās personas priekšstatu par *OLAF* izmeklētāju objektivitāti.

5.5. *Tiesības tikt informētam, kad izmeklēšana ir pabeigta, un sarakstē ar attiecīgajām personām izmantotie paziņošanas līdzekļi*

2022. gadā viena no pirmajām sūdzībām, par kuru kontroliere pieņēma lēmumu, attiecās uz tiesībām tikt informētam par attiecīgās personas statusu saskaņā ar *OLAF* regulas 9. panta 3. punktu. Kontroliere konstatēja, ka ir pārkāptas sūdzības iesniedzēja tiesības tikt nekavējoties informētam, jo e-pasta vēstule, ko *OLAF* bija nosūtījis, lai informētu sūdzības iesniedzēju par to, ka viņš ir attiecīgā persona, viņu tā arī nesasniedza ([35]). Minētajā lēmumā kontroliere atsaucās uz iedibināto judikatūru, norādot, ka attiecībā uz svarīgiem paziņojumiem *OLAF* būtu jāievieš procedūra, lai nodrošinātu, ka paredzētie adresāti tos saņem. Reaģējot uz kontrolieres aicinājumu *OLAF* uzlabot savu praksi, 2023. gada sākumā tas pieņēma iekšējos norādījumus par paziņošanas līdzekļiem, kas izmantojami sarakstē ar attiecīgajām personām.

2024. gadā kontrolierei bija iespēja atgriezties pie šā svarīgā jautājuma. *OLAF* regulas 11. panta 7. punktā ir noteikts, ka, ja pret attiecīgo personu nav iegūti pierādījumi, *OLAF* 10 darbdienu laikā pēc izmeklēšanas pabeigšanas informē attiecīgo personu par izmeklēšanas pabeigšanu. Šajā izmeklēšanā *OLAF* attiecīgajai personai paziņoja par izmeklēšanas pabeigšanu bez konstatējumiem, izmantojot šifrētu e-pasta vēstuli, un skaidri lūdza šai personai apstiprināt e-pasta vēstules saņemšanu. Attiecīgā persona to neizdarīja. Ņemot vērā īso termiņu, kurā *OLAF* jāinformē attiecīgā persona, *OLAF* nolēma šo informāciju attiecīgajai personai paziņot arī klātienē. Pēc tam attiecīgā persona iesniedza sūdzību kontrolierei, uzskatot šādu tiešu saziņu par neatbilstīgu un uzspiedošu rīcību no *OLAF* izmeklētāju puses.

Kontroliere šo lietu novērtēja, ņemot vērā attiecīgos noteikumus, tai skaitā *OLAF* regulu, *GIP*, iepriekš minētos *OLAF* iekšējos norādījumus par paziņošanas līdzekļiem, kas izmantojami sarakstē ar attiecīgajām personām, kā arī ES tiesu judikatūru.

Kontroliere atzina, ka *OLAF* ir dota zināma rīcības brīvība attiecībā uz to, kādus saziņas līdzekļus izmantot attiecīgo personu informēšanai, un šai izvēlei vajadzētu atbilst efektivitātes principam. *OLAF* ir jānodrošina un jāspēj pierādīt, ka izmantotie saziņas līdzekļi ļauj attiecīgajām personām efektīvi iepazīties ar tām nosūtīto informāciju ([36]). Šai ziņā kontroliere atgādināja, ka *OLAF* iekšējie norādījumi par saziņas līdzekļiem, kas izmantojami sarakstē ar attiecīgajām personām, dod *OLAF* iespēju attiecīgajām personām nodot paziņojuma vēstules. Tas it īpaši attiecas uz gadījumiem, kad *OLAF* iepriekšējie mēģinājumi sasniegt attiecīgās personas, izmantojot citus līdzekļus, piemēram, e-pastu vai ierakstītas

([35]) Sk. 3.5.2. punktu "Risinājumu ierosināšana" kontrolieres 2022. gada darbības pārskatā, kas pieejams tīmekļa vietnē https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=oj:JOC_2023_248_R_0001.

([36]) Sk. EST judikatūru par administratīvo vēstuļu un lēmumu izsniegšanu, kas pēc analoģijas piemērojama *OLAF* vēstulēm. Konkrēti, sk. 2012. gada 6. decembra sprieduma, *Evropaiki Dynamiki* / *Komisija*, T-167/10, ECLI:EU:T:2012:651, 49.–51. punktu.

vēstules, bija neveiksmīgi. Kontroliere norādīja, ka *OLAF* nav jāizmanto visi iekšējos norādījumos minētie paziņošanas līdzekļi un ka tie arī nav jāizmanto tajos norādītajā konkrētajā secībā. Tādējādi izmeklēšanas grupai ir jāizvēlas līdzekļi, ko tā uzskata par visefektīvākajiem, lai sasniegtu tās izvirzīto mērķi. **Gadījumos, kad izvēlētie līdzekļi ir izrādījušies neefektīvi, izmeklēšanas vienība var pēc saviem ieskatiem izmantot jebkuru citu pieejamo rīku, lai efektīvi informētu attiecīgo personu**.

Šajā lietā kontroliere konstatēja, ka ***OLAF* bija rūpīgi informējis attiecīgo personu pa e-pastu un pēc tam, ņemot vērā apstākļus** (to, ka informēšanai bija īss termiņš un sūdzības iesniedzējs neapstiprināja saņemšanu, atstājot *OLAF* neziņā par to, vai viņš ir faktiski saņēmis nosūtīto informāciju), **samērīgi reaģēja, nododot paziņojumu klātienē**. Tas atbilst piemērojamajiem noteikumiem un *OLAF* pienākumam efektīvi informēt attiecīgo personu par tās procesuālajām garantijām saskaņā ar *OLAF* regulas 11. panta 7. punktu.

6. **Apspriešanās par Izmeklēšanas procedūru pamatnostādņu *OLAF* personālam (*GIP*) projektu**

OLAF regulas 9.b panta 9. punktā ir paredzēts, ka *OLAF* ģenerāldirektors "var lūgt Kontroliera atzinumu par jebkuru jautājumu, kas saistīts ar Kontroliera kompetencē ietilpstošām procesuālām garantijām vai pamattiesībām".

Balstoties uz šo juridisko pamatu, *OLAF* ģenerāldirektors 2023. gada novembrī lūdza kontrolieres atzinumu par Izmeklēšanas procedūru pamatnostādņu *OLAF* personālam pārskatītā teksta projektu, it īpaši par noteikumiem, kas attiecas uz procesuālajām garantijām un pamattiesībām, kuras ietilpst kontrolieres kompetencē.

Kontroliere atzinīgi novērtēja iespēju apspriest šo svarīgo jautājumu. Viņa balstījās uz savu pieredzi, kas gūta, izskatot gandrīz 40 sūdzības, kuras kopš viņas pilnvaru termiņa sākuma iesniegušas attiecīgās personas. Risinot dažādus juridiskus jautājumus, kas tika izvirzīti viņas pilnvaru laikā, un izmantojot privileģēto piekļuvi saistīto *OLAF* izmeklēšanu lietas materiāliem, viņa bija guvusi unikālu ieskatu *OLAF* izmeklēšanas praksē un izpratni par to. Konkrēti, kontroliere varēja rūpīgi novērtēt, kā *OLAF* cenšas nodrošināt, ka tiek ievērotas to personu procesuālās garantijas, pret kurām vērsta izmeklēšana, un ES tiesu un Eiropas Cilvēktiesību tiesas bagātīgā un pastāvīgi mainīgā judikatūra.

Kontroliere savā atzinumā koncentrējās vienīgi uz tiem pārskatīto *GIP* projekta pantiem, kas īpaši attiecas uz *OLAF* pienākumu nodrošināt attiecīgās personas procesuālās garantijas.

Atzinums *OLAF* ģenerāldirektoram tika nosūtīts 2024. gada 3. jūnijā. **Kontroliere uzskata, ka attiecībā uz *GIP* galīgo pieņemšanu būtu ļoti noderīgi, ja tiktu veiktas darbības, kas saistītas ar viņas atzinumā izklāstītajiem novērojumiem.**

7. **Attiecības ar ieinteresētajām personām**

Kontroliere uzskata, ka ir svarīgi uzturēt regulāru saziņu ar ES iestādēm, *OLAF* ģenerāldirektoru un citām ieinteresētajām personām, lai iegūtu atsauksmes par kontrolieres lomu, un galu galā pastiprinātu attiecīgo personu procesuālo garantiju un pamattiesību aizsardzību *OLAF* veiktajās izmeklēšanās.

2024. gada 23. maijā kontroliere tikās ar ***OLAF ģenerāldirektoru, OLAF* izmeklētājiem un *OLAF* vadību**, lai apspriestu sūdzību izskatīšanas mehānismu, pirmajā darbības periodā gūto pieredzi, kā arī uzlabojumu iespējas. Šī bija pirmā reize, kad kontroliere tikās ar visiem *OLAF* darbiniekiem, un sanāksme izrādījās veiksmīga, ņemot vērā lielo dalībnieku skaitu un auglīgo viedokļu apmaiņu, kurā tika risināti gan vispārīgi, gan praktiski jautājumi.

2024. gada 5. septembrī kontroliere iesniedza **Eiropas Parlamenta Budžeta kontroles komitejai** savu 2023. gada ziņojumu. 2024. gada 13. septembrī viņa ar ziņojumu iepazīstināja **ES Padomes Krāpšanas apkarošanas darba grupu** un apsprieda ar tās locekļiem savu lomu un personu, uz kurām attiecas *OLAF* izmeklēšana, procesuālo garantiju aizsardzību.

2024. gada 15. oktobrī kontroliere apmeklēja *OLAF* 25 gadu oficiālās vakariņas.

Visbeidzot, kontroliere arī **regulāri apmainījās ar viedokli un uzturēja auglīgas darba attiecības ar *OLAF* ģenerāldirektoru**, pamatojoties uz savstarpēju uzticēšanos un labu sadarbību. Šajā saistībā un atspoguļojot jau pastāvošo labo praksi un sadarbību, *OLAF* ģenerāldirektors 2024. gada septembrī kontrolierei nosūtīja *OLAF* un kontrolieres darba kārtības projektu. Tā pašlaik tiek apspriesta un tiks pieņemta 2025. gadā.

8. **Administratīvais un juridiskais atbalsts**

Lai nodrošinātu, ka resursi tiek izmantoti efektīvi, ar *OLAF* regulu Uzraudzības komitejas sekretariātam ir uzticēts uzdevums sniegt kontrolierei juridisku un administratīvu atbalstu.

Šo izvēli pamato arī uzdevumu papildināmība un kopējie mērķi, kurus īsteno kontroliere un Uzraudzības komiteja. Sekretariāts nodrošina nepārtrauktību, pastāvīgu saziņu un raitu sadarbību gan ar sūdzību iesniedzējiem, gan ar *OLAF*.

Sekretariāta augsti kvalificēto darbinieku komanda, kas darbojas tā vadītāja uzraudzībā, kontrolierei sniedza vērtīgus padomus un palīdzību, vienlaikus ievērojot dienesta noslēpumu un konfidencialitāti.

9. **Sazināšanās ar kontrolieri un sūdzības iesniegšana**

Ar kontrolieri var sazināties pa e-pastu vai pa pastu, rakstot uz šādām adresēm:

OLAF-FMB-Controller-Procedural-Guarantees@ec.europa.eu

Procesuālo garantiju kontrolieris/*OLAF* Uzraudzības komitejas sekretariāts
Rue Joseph II, 30
1049 Brisele, Beļģija

Lai kontrolierei iesniegtu sūdzību, sūdzības iesniedzēji tiek aicināti

a. aizpildīt veidlapu;

b. nosūtīt to pa e-pastu vai pastu uz iepriekš norādītajām adresēm.

Vairāk informācijas skatīt tīmekļa vietnē

https://supervisory-committee-olaf.europa.eu/controller-procedural-guarantees_en